

Svenskar i Världens resolutioner 2023

**Resolutionerna är framtagna av Svenskar i Världen
i samråd med utlandssvenskar och experter.**

Innehållsförteckning

Öka antalet svenska studenter utomlands	3
E-röstning och särskilt valdistrikt för utlandssvenskar.....	6
Personnummer i stället för samordningsnummer till svenska barn födda utomlands.....	11
Utöka antalet utlandsmyndigheter och deras befogenheter, samt förenkla passhantering	13
Återinför rätt till garantipension för pensionärer bosatta utomlands	15
Behålla det svenska medborgarskapet efter 22 års ålder	18
Tillgång till sjukvårdsförsäkring för utlandssvenskar i Thailand.....	20
Underlätta för utlandssvenska familjer att flytta till Sverige.....	22
Förnyelse av svenskt körkort för utlandssvenskar.....	25
Förbättrad information inom vården och lägre vårdavgifter	27
Vilande SGI vid utflytt.....	29
Undanröj resebegränsningar för barn med dubbelt medborgarskap	31
Sänkning av SINK	34

November 2023

Öka antalet svenska studenter utomlands

Resolutionsmottagare

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF)

Universitets- och högskolerådet (UHR)

Utbildningsdepartementet

Problemformulering

Studenten, lärosätet och Sverige tjänar på en students beslut att läsa en del av sin utbildning utomlands. Utbytesstudenten kan se fram emot högre lön¹, lärosätet får möjlighet att ta emot fler studenter från andra länder, och Sverige får ytterligare en person med interkulturell kompetens, utifrånperspektiv och internationella kontakter.

Trots fördelarna studerar förhållandevis få svenskar utomlands. Endast 9 procent av studenterna i svensk högskoleutbildning som tog examen under läsåret 2021/22 hade studerat utomlands någon gång under de senaste tolv terminerna, inklusive examensterminen.²

Våra grannländer lyckas betydligt bättre. I Finland studerar var fjärde student utomlands (24%) och i Tyskland var tredje (33%) enligt siffror från 2016 respektive 2013³. Det är extra nedslående att Sveriges andel utlandsstudenter har varit konstant sedan 2002. Detta trots att EU år 2011 satte upp målet att medlemsstaterna skulle få upp andelen till var femte student (20%) till år 2020⁴.

---

¹ CSN, & SCB, 2017, "Utlandsstudier – Vad Händer Sedan?". scb.se, sid 48.

[https://www.scb.se/contentassets/65b08c46f77e4cd4a5c8b25ded26ee4e/uf0549_2015a01_br_a40br1706.pdf].

² SCB.se, Universitet och högskolor, Internationell studentmobilitet i högskolan 2021/22, sid 41.

[https://scb.se/contentassets/2b79137d30ff46ffb8acadd469e1e8db/uf0209_2021122_sm_uf20sm2202_uf20sm2202.pdf].

³ SOU 2018:3, 2018. "Delbetänkande: En Strategisk Agenda För Internationalisering". regeringen.se, sid 89.

[<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2018/01/en-strategisk-agenda-for-internationalisering/>].

⁴ Universitets- och Högskolerådet, 2023. "Bologna-processen – det europeiska området för högre utbildning".

uhr.se. [<https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/Bologna-processen/>]. SCB, 2017. "Internationell Rörlighet För Utbildning Bland Unga i Sverige". scb.se.

[https://www.scb.se/contentassets/a352486ef45447939b505e7bfbfbd62/uf0549_2014a01_br_a40br1701.pdf].

Sverige är ett exportberoende land som är beroende av högutbildad arbetskraft. För att säkra den framtida konkurrenskraften behöver lärosäten, myndigheter och politiken ta ett krafttag för att se till att fler studenter kommer i väg på och genomför studier utomlands.

Lösningförslag

Till Utbildningsdepartementet:

Genomför förslagen från "En strategisk agenda för internationalisering" (SOU 2018:3).⁵ Internationaliseringsutredningens del- och slutbetänkande har utmärkta förslag för att stödja alla Sveriges lärosäten i sin internationalisering. Särskilt vissa utbildningar – som lärarutbildningen och andra professionsutbildningar – behöver ett politiskt stöd för att öka dagens mycket låga andel utlandsstudier.

Till Sveriges universitets- och högskoleförbund:

Att öka antalet utlandsstudenter kräver att alla lärosäten drar sitt lass. Målen kan nå genom att sprida arbetssätt från de lärosäten som lyckats bäst. Några bra startpunkter finns samlade i Svenskar i Världens och Swedish International Students and Alumni rapport "Hur får vi ut var fjärde svensk student på utlandsstudier?".⁶ Till en början bör "mobilitetsfönster" – en termin där utlandsstudier passar in – införas i alla utbildningsplaner. Lärosäten bör dessutom titta på hur de kan utnyttja existerande universitetsnätverk inom och utanför EU för att sänka trösklarna till utlandsstudier.

Lärosätena behöver också arbeta mer aktivt med kunskapsspridning till studenterna tidigt under utbildningen; studier utomlands ska vara en möjlighet för alla studenter. Studievana, socioekonomisk bakgrund och begränsade möjligheter ska inte utgöra barriärer för unga studenters möjlighet att studera utomlands och erhålla internationell erfarenhet.

Till Universitets- och högskolerådet:

Lyssna på studenterna – det behövs bättre undersökningar som intervjuar studenter och undersöker utlandsstudier som en process: vilken information behövs vid vilket tillfälle, och vilka barriärer upplevs som mest svåröverkomliga?

UHR förbättrade till exempel sin utredning om Brexits konsekvenser för studentmobiliteten genom att i samarbete med Swedish International Students and Alumni sammankalla till panelsamtal med nuvarande och tidigare free-mover-studenter i Storbritannien.

---

⁵ Statens offentliga utredningar, 2018. "En strategisk agenda för internationalisering". Regeringen.se. [<https://www.regeringen.se/contentassets/2522e5c3f8424df4aec78d2e48507e4f/en-strategisk-agenda-for-internationalisering.pdf>].

⁶ Svenskar i Världen och Swedish International Students and Alumni (SISA), 2020. "Hur får vi ut var fjärde svensk student på utlandsstudier?". Sviv.se. [https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2020/12/Utlandsstudier_2020_rapport.pdf].

Det är av stor vikt att UHR arbetar vidare med inspiration och kunskapsspridning studenter emellan. Fortsätt att utöka stödet till lärosätena med finansiering av exempelvis Erasmus+ ambassadörer. Fortsätt även att ta fram statistik och rapporter om varför studenter studerar utomlands och vilka som åker respektive stannar hemma. Svenskar i Världen uppmanar även UHR att synas mer i den offentliga debatten och lyfta varför internationella erfarenheter är viktiga och hur dessa kan stärka Sverige som kunskapsnation.

November 2023

E-röstning och särskilt valdistrikt för utlandssvenskar

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Riksdagspartierna

Utrikesdepartementet

Valmyndigheten

Problemformulering

Ett högt och jämnt spritt valdeltagande är att föredra. Med stora skillnader i valdeltagande finns annars risken att vissa gruppers politiska preferenser inte kommer till uttryck i lika hög grad. I förlängningen kan det leda till en ojämlig politisk representation och en politik som i lägre grad tillgodoser underrepresenterade gruppers intressen.⁷

Som utlandssvensk finns det idag två tillvägagångssätt för att rösta från utlandet: brevröstning eller förtidsröstning. Vid båda dessa röstförfaranden måste röstningen ske före valdagen. Förtidsröstningen öppnar tidigast 24 dagar före valdagen vid ordinarie val.

Enligt Valmyndigheten var valdeltagandet i 2022 års riksdagsval 84,21 procent av de röstberättigade. För utlandssvenskarnas del var valdeltagandet 32 procent.⁸ I valet 2018 var motsvarande siffra 87,2 procent och då låg valdeltagandet för de röstberättigade utlandssvenskarna på knappt 40 procent.⁹

I Valmyndighetens erfarenhetsrapport från 2022 framgår att ett behov på förbättring är att regelverket för utlandsröstningen förändras i syfte att minska antalet underkända och försent inkomna brevröster. Gällande brevröstningen är det en alltför stor andel av rösterna

---

⁷ Sveriges kommuner och regioner, 2022. ”Vikten av valdeltagande”. Skr.se. Sid 6. [<https://skr.se/download/18.24f89a54180193cef70a7c66/1651066082316/SKR-Vikten-av-valdeltagande-2022-TGA.pdf>].

⁸ SCB, ”Deltagandet i de allmänna valen 2022 ME09 – Demokratistatistik 2023:1” [https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf].

⁹ Deltagandet i de allmänna valen 2018. Sid 40. [https://www.scb.se/contentassets/6d0a96c916144051a5cb1f8b372fe80f/me0105_2018a01_br_me08br1901.pdf].

som blivit underkända eller inte kommit fram i tid, hela 13,9 procent på totalen. Det är många röster som av olika skäl inte godkänns och räknas.

Vid 2022 års val underkändes 2 164 brevröster av valnämnderna och 2 530 brevröster kom fram för sent. Valmyndigheten anser att åtgärder bör vidtas för att underlätta för väljare utomlands att rösta och att rösterna blir godkända och kommer fram i tid.¹⁰ Om motsvarande siffra skulle gälla för de som röstat i Sverige skulle det med stor sannolikhet ifrågasättas omgående. Någon form av förändring måste ske därför.

Enligt Valmyndigheten är exempel på anledningar till att dessa röster ogiltigförklarades att brevrösterna kom fram för sent eller för tidigt, att brevrösten inte är postad utomlands (något som krävs när man röstar via brev från utlandet) eller att brevet saknar en giltig stämpel eller frimärke. Ytterligare anledningar är att röstsedeln inte är bevittnad av två personer eller att underskrift saknas.

Vidare anser Valmyndigheten att väljare på något sätt bör få en återkoppling på huruvida brevrösten kommit fram och räknats. Det får man inte i Sverige idag. Här har Valmyndigheten sett bra exempel från USA, som har system där väljaren kan följa en ivägskickad brevröst.¹¹

En vanlig missuppfattning bland utlandssvenskar är att det läggs till en ny 10-årsperiod varje gång de röstar och inte endast om de redan fallit ur röstlängden. Valmyndigheten kan konstatera att dessa regler är komplicerade att förstå. Vid valen 2022 lade Valmyndigheten till knappt 3 000 utlandssvenskar i röstlängden som förtidsröstat från utlandet och vars röst kom in i tid för att räknas.

För utlandssvenskar som fallit ur röstlängden måste brevrösten komma fram senast dagen innan valdagen för att räknas i valet. Den som bor utomlands och har fallit ur röstlängden och inte hinner anmäla sig till röstlängden i tid, kan inte rösta i Sverige även om personen skulle befinna sig i landet. Om en utlandssvensk däremot finns med i röstlängden går det bra att rösta i Sverige. Utlandssvenskarna får inte posta sin brevröst i Sverige, utan den måste alltid skickas från ett land utanför Sverige.

Tillsammans med Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna genomför Valmyndigheten en rad informationsinsatser för att nå utlandssvenskar som riskerar att falla ur röstlängden. De uppmanas att anmäla sig till röstlängden i tid så att de kan få utlandsröstkort och brevröstningsmaterial. Valmyndigheten har inför tidigare val gjort

---

¹⁰ . SCB, ”Deltagandet i de allmänna valen 2022 ME09 – Demokratistatistik 2023:1”
[https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf]

¹¹ Ibid.

utskick med post, men på grund av felaktiga adresser till dessa röstberättigade kom många brev i retur.

Inför valen 2022 genomfördes ett digitalt utskick via Mina Meddelanden till utlandssvenskar som höll på att falla ur röstlängden, men endast 1 255 personer var anslutna till digital brevlåda av de 55 023 det berörde. Under 2022 var det ca 1 800 utlandssvenskar, som efter inskickad blankett till Skatteverket, fick ett förnyat rösträttsdatum av Skatteverket. För att underlätta för utlandssvenskar att rösta föreslår Valmyndigheten att en utlandssvensk som röstar automatiskt ska läggas till i röstlängden ytterligare tio år.¹²

Valmyndigheten har påtalat ovanstående brister i tidigare erfarenhetsrapporter. Där framgår också att utlandsmyndigheter har svårt att möta kraven för röstmottagning exempelvis gällande tillgänglighet och lokaler. Datumen då ambassaderna och konsulaten håller öppet för röstmottagning varierar, och även begränsade öppettider är ett problem.¹³

Problem med post och distribution som påverkas av bland annat krig, pandemi och undermålig postgång har också uppmärksammats. Det kan leda till att röstningsmaterialet inte når utlandssvensken och/eller att brevrösten inte kommer fram i tid.¹⁴

Regeringen har tillsatt en utredning¹⁵ vars förslag har remissbehandlats, men det har ännu inte blivit lagförslag och kommer därför inte träda i kraft till 2024.

Ett annat konkret hinder uppdagades i samband med valet 2022 då Svenskar i Världen blev informerade om att röstkuvert redan var hopklistrade när röstningsmaterialet kom fram till mottagare i Thailand, till följd av luftfuktigheten.

Det låga valdeltagandet bland utlandssvenskar har med andra ord många orsaker och riskerar att påverka demokratin eftersom utlandssvenskarna inte röstar i någon större utsträckning eller att inte valedeln med säkerhet når fram. I samband med valet 2022 tog Svenskar i Världen fram rapporten "Glöm inte bort oss! – Hur ökar vi valdeltagandet bland utlandssvenskar?" i vilken det framkom att de främsta hindren för utlandsröstning var

---

¹² Erfarenheter från valen 2022, sid 35

[<https://www.val.se/download/18.2e258d6a185efb8ea93cda/1687961041029/erfarenhetsrapport-val-2022.pdf>]

¹³ Expressen, 2022. "Stort rösttryck i Spanien – förlänger tidsfristen". Expressen.se.

[<https://www.expressen.se/nyheter/val-2022/fortidsrostningen-i-spanien--stanger-tva-veckor-fore-valet/>].

¹⁴ Valmyndigheten, 2022. "Erfarenheter från valen 2022". Val.se.

[<https://www.val.se/download/18.2e258d6a185efb8ea93cda/1676389422369/erfarenhetsrapport-val-2022.pdf>].

¹⁵ SOU 2021:96, sid 29

[<https://www.regeringen.se/contentassets/66038d84587a4c83ad9c0ed29235cd5c/sakerhet-och-tillganglighet-vid-val-sou-202196.pdf>]

avståndet till vallokalen, svagt engagemang från de politiska partierna och bristen på information om röstningsförfarandet.¹⁶

Ett lösningsförslag som lyfts fram är e-röstning. E-röstning har varit ett alternativ i Estland sedan 2005. När riksdagsvalet avgjordes i Estland 2023, röstade för första gången fler online än med fysiska röstsedlar.¹⁷

Fram till och med 1994 var utlandssvenskarna upptagna i en särskild röstlängd och tillhörde ett specifikt valdistrikt i varje riksdagsvalkrets. I vallagen 1997 bestämdes det att utlandssvenskar överförs till det valdistrikt de senast var folkbokförda i. Den bestämmelsen finns kvar i den senaste Vallagen från 2005. Under valet 2022 fanns det över 182 000 utlandssvenskar med rösträtt till riksdagsvalet.¹⁸ Storleksmässigt motsvarar det ungefär Uppsala tätort.¹⁹

Ett eget valdistrikt för utlandsboende skulle leda till att de politiska partierna bättre kan se hur utlandssvenskarna röstar, och framför allt till att partierna bättre kan profilera sig gentemot utlandssvenskar gällande både sakfrågor och valkampanjer. I förlängningen håller Svenskar i Världen det för troligt att det skulle resultera i ett högre valdeltagande hos utlandssvenskar samtidigt som det stärker de svenska medborgarnas demokratiska röst.

Lösningsförslag

För att säkerställa att fler röstberättigade utlandssvenskar röstar i kommande val vill Svenskar i Världen lyfta fram sju konkreta förslag:

- För att adressera problemen med långa avstånd till närmaste vallokal/utlandsmyndighet och dålig postgång, bör e-röstning införas som alternativ.
- Utlandsmyndigheterna bör införa längre och mer tillgängliga öppettider (kvällar och helger), men också utöka tidsintervallet för förtidsröstning.
- I syfte att minska antalet underkända och för sent inkomna brevröster bör regelverket för utlandsröstningen förändras.

---

¹⁶ Svenskar i Världen, 2022. ”Glöm inte bort oss! – Hur ökar vi valdeltagandet bland utlandssvenskar?”. [<https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2022/08/Hur-okar-vi-valdeltagandet-bland-utlandssvenskar.pdf>].

¹⁷ Forskning och Framsteg, Alpman M, 2023-03-06 [<https://fof.se/artikel/majoritet-i-estland-rostade-online/#klarna:8d01469c-bc0b-5aff-a7f1-116f6c7016c4>].

¹⁸ Deltagandet i de allmänna valen 2022, SCB. sid 14

[https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf].

¹⁹ SCB [<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/tatorter-i-sverige/>]

- Valmyndigheten bör utöka sin informationsspridning om utlandsröstning till röstberättigade utlandssvenskar. Många utlandssvenskar vet idag inte om de är upptagna i röstlängden eller vilka röstningsmöjligheter som finns.
- För att underlätta för utlandssvenskar att rösta instämmer Svenskar i Världen med Valmyndighetens förslag att en utlandssvensk som röstar automatiskt ska läggas till i röstlängden ytterligare tio år.
- Regeringen bör tillsätta en utredning för att undersöka möjligheten till ett särskilt valdistrikt för utlandssvenskar. De politiska partierna skulle då kunna se hur utlandssvenskarna röstar och därmed bättre kunna profilera sig mot gruppen. I förlängningen kan det leda till ett högre valdeltagande hos utlandssvenskar och därmed stärka deras demokratiska röst.
- För ökat engagemang vore det dessutom önskvärt att de politiska partiernas kommunikation även tar hänsyn till utlandssvenskarnas frågor.

November 2023

Personnummer i stället för samordningsnummer till svenska barn födda utomlands

Resolutionsmottagare

Finansdepartementet
Justitiedepartementet

Problemformulering

Fram till den 1 januari 2000 fick svenska barn födda utomlands ett personnummer vid födseln. År 2000 beslutades att personnummer endast ska ges till personer som är folkbokförda i Sverige.²⁰ Det innebär att barn till en eller två svenska föräldrar som föds utomlands blir tilldelade ett samordningsnummer i stället för ett personnummer.

Ett samordningsnummer är en identitetsbeteckning för personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige, men som ändå har behov av att ha kontakt med svenska myndigheter eller andra delar av samhället.

Det totala antalet utlandsfödda svenska barn som kvalificeras för samordningsnummer är okänt. Enligt uppgifter från Skatteverket i februari 2023 ansökte cirka 4 600 utlandsfödda barn om pass och tilldelades därmed samordningsnummer.²¹

Att göra denna särskilnad på svenska barn leder till praktiska svårigheter i vardagen. Ett omfattande problem är att många IT-system inom såväl offentliga som privata verksamheter, inte kan hantera samordningsnummer. Bland annat kan gruppen inte ansöka om att göra värnplikt i Sverige.²²

Den växande digitaliseringen i samhället bidrar till exkludering för dessa barn och ungdomar vid besök i Sverige eller vid andra tillfällen då en svensk e-legitimation krävs. På

---

²⁰ Skatteverket, 2021. "Tilldelning och uppbyggnad". Skatteverket.se. [https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.9/330246.html#h-TP-nummer-fore-ar-2000].

²¹ Svenskar i Världens mejlkorrespondens med Skatteverket, 9 februari 2023.

²² Svenskar i Världen, 2021. "Samordningsnummer stoppar militärtjänstgöring". Sviv.se. [https://www.sviv.se/blog/2021/05/samordningsnummer-stoppar-militartjanstgoring/].

grund av att de saknar personnummer kan de inte använda sig av någon av de tre statligt godkända e-legitimationerna BankID, Freja+ och AB Svenska Pass.²³

Sedan vilandeförklarande av samordningsnummer infördes har ytterligare problem kopplat till samordningsnumret adderats.²⁴ Ett samordningsnummer är aktivt i fem år. Vid utgången av det femte kalenderåret blir samordningsnumret vilandeförklarat om inte en anmälan om förnyelse har inkommit till Skatteverket. Ansökan görs genom inställelse hos Skatteverket vilket kan vara komplicerat för utlandssvensken, alternativt i samband med passansökan hos en utlandsmyndighet.

Utifrån Skatteutskottets betänkande (2022/23:SkU4) ”Stärkt system för samordningsnummer” som riksdagen röstade igenom den 30 november 2022 ska samordningsnumren numera ha tre nivåer; styrkt identitet, sannolik identitet och osäker identitet.²⁵ Betänkandet tog dock inte behoven hos svenska barn födda utomlands med svenskt medborgarskap i beaktning, och problemen kvarstår därmed.

Lösningsförslag

Svenskar i Världen anser att den som har fått ett svenskt medborgarskap från födseln, oavsett om personen är född i Sverige eller utomlands, ska tilldelas ett svenskt personnummer.

För det fall samordningsnummer fortsättningsvis ska användas, trots de uppenbara brister som systemet innebär, måste samhällsfunktioner anpassas så att samordningsnummer inte blir ett hinder för den enskilde.

---

²³ DIGG, Myndigheten för digital förvaltning [<https://www.elegitimation.se/skaffa-e-legitimation>]

²⁴ Lag (2022:1697) om samordningsnummer, 3 kap. ”Förnyelse och vilandeförklaring” [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20221697-om-samordningsnummer_sfs-2022-1697/]

²⁵ SkU4 ”Stärkt system för samordningsnummer” [<https://data.riksdagen.se/fil/AAB49A12-69C3-46E6-8151-AB5FBB93BE89>]

November 2023

Utöka antalet utlandsmyndigheter och deras befogenheter, samt förenkla passhanteringen

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Utrikesdepartementet

Problemformulering

Utrikesdepartementet avgör vilka utlandsmyndigheter som ska finnas. Den konsulära service som utlandsmyndigheterna erbjuder varierar beroende på om det är en ambassad eller ett konsulat.

Behovet av fler utlandsmyndigheter är stort. I de länder där svenska utlandsmyndigheter saknas hänvisas svenskarna till ett grannland. En sådan resa är i många fall förenad med logistikutmaningar och extra kostnader. I oroliga tider, som under pandemin, kan inreseförbud mellan länder sätta stopp för möjligheten att ta sig till en svensk ambassad eller ett konsulat i grannlandet.

Det kan också vara stora avstånd inrikes till svenska utlandsmyndigheter, exempelvis i USA där avståndet från Los Angeles till ambassaden i Washington DC är 430 mil, eller i Australien där avståndet mellan Perth och Canberra är närmare 310 mil.

Det finns också en bred uppfattning bland utlandssvenskarna om att utlandsmyndigheterna inte är tillräckligt tillgängliga genom begränsade öppettider. En ökad befogenhet för konsulaten är även efterfrågat bland utlandssvenskarna.

En viktig konsulär tjänst är förnyelse av pass. Det svenska passet betingar en hög status och placerar sig därmed i toppskiktet på olika rankinglistor.^{26 27} Men då passet bara är giltigt i fem år i stället för tio år, som i flera av de övriga nordiska länderna, i kombination med att

---

²⁶ Vad gäller och vilka anledningar och regelverk ligger till grund för det svenska passet? Svenskar i Världen 2023. [<https://www.sviv.se/blog/2023/09/vad-galler-och-vilka-anledningar-och-regelverk-ligger-till-grund-for-det-svenska-passet/>]

²⁷ Passport Index. [<https://www.passportindex.org/byRank.php>]

Sverige kräver personlig inställelse *både* vid passansökan och utlämning av passet, blir passförnyelsen extra kännbar för svenskarna. För familjer med flera barn, speciellt med barn under tolv år då giltighetstiden för dessa pass endast är tre år, blir passförnyelse en ännu större och kostsammare utmaning.

Förutom kostnaderna för att ta sig till en utlandsmyndighet är även själva passet dyrare jämfört med vad det kostar i Sverige.

Lösningförslag

Till justitiedepartementet och justitieutskottet:

Svenskar i Världen vill att möjligheten till utökad behörighet av konsulär service hos konsulaten ses över.

Undersök möjligheten att öka samarbetet med nordiska utlandsmyndigheter i de länder där svensk representation saknas.

Se över möjligheten att inte behöva personlig inställelse vid uthämtandet av passet, samt möjligheten att återinföra längre giltighetstid för de svenska passen, motsvarande många andra länders 10-årsperiod.

Priset för ett pass bör vara detsamma, oavsett om ansökan görs i Sverige eller utomlands.

Till UD:

Öka antalet utlandsmyndigheter. Svenskar i Världen är positiva till beslutet att återigen öppna ett generalkonsulat på USA:s västkust.²⁸

Uppmana utlandsmyndigheterna att öka sin tillgänglighet och förtydliga vilka förväntningar utlandssvenskar kan ha på den berörda utlandsmyndigheten.

Den mobila passenhet som tidigare var i bruk i USA bör återinföras.

---

²⁸ Embassy of Sweden. "Sveriges ambassad Washington, USA - Frågor & svar gällande öppnandet av generalkonsulat i San Fransisco". Swedenabroad.se. [<https://www.swedenabroad.se/sv/utlandsmyndigheter/usa-washington/aktuellt/nyheter/fr%C3%A5gor--svar-generalkonsulat-i-san-francisco/>].

November 2023

Återinför rätt till garantipension för pensionärer bosatta utomlands

Resolutionsmottagare

Finansdepartementet
Socialdepartementet
Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

Vid årsskiftet 2022/23 upphörde rätten att ta med garantipensionen utanför Sverige, något som drabbade närmare 58 000 pensionärer boendes i ett annat EU/EES-land.²⁹

Garantipensionen är ett grundskydd i den allmänna pensionen som är till för den som haft liten eller ingen arbetsinkomst under livet. Efter en EU-dom från 2017 klassas garantipensionen som en minimiförmån.³⁰ En minimiförmån betalas endast ut till personer som är bosatta i det land som beviljar förmånen. Att pensionärer bosatta i annat EU/EES-land har kunnat ha kvar rätten till garantipensionen beror på att Sverige har lutat sig tillbaka mot en tillfällig lag som nu har upphört.

Att flytta tillbaka till Sverige för att på nytt ansöka om garantipension är inte ett alternativ för många. Detta på grund av sociala, ekonomiska eller hälsomässiga skäl.

Utöver utmaningen med att få pengarna att räcka till mat, hyra, räkningar och mediciner står uppehållsrätten i landet de bor i på spel sedan garantipensionen drogs in. För att få uppehållsrätt som EU-medborgare och tillika pensionär krävs nämligen förmågan att kunna försörja sig utan bidrag från boendelandet, samt en heltäckande sjukförsäkring.³¹

---

²⁹ Pensionsmyndigheten, 2022. ”Bosatta utanför Sverige får inte längre garantipension”. Pensionsmyndigheten.se. [<https://www.pensionsmyndigheten.se/nyheter-och-press/pressrum/bosatta-utanfor-sverige-far-inte-langre-garantipension>].

³⁰ EUR-Lex, 2017. ”Begäran om förhandsavgörande - Social trygghet för migrerande arbetstagare - Förordning (EEG) nr 1408/71 - Artikel 46.2 - Artikel 47.1 d – Artikel 50 – Garantipension - Minimiförmån - Beräkning av pensionsrättigheter”. Eur-lex.europa.eu. [<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A62016CJ0189>].

³¹ Your Europe, u.å. ”Uppehållsrätt”. Europa.eu. [https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/residence-rights/index_sv.htm#pensioners-1].

De pensionärer som har bott kontinuerligt i mer än fem år i ett EU-land har däremot fått permanent uppehållsrätt och berörs inte av motsvarande regler.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter som är tänkt att driva på utvecklingen av ett socialt Europa för alla europeiska medborgare, innefattar bland annat socialt skydd och inkludering. Men eftersom det är upp till varje medlemsstat att realisera dessa EU-principer kommer pensionärerna med permanent uppehållsrätt med stor sannolikhet inte få motsvarande stöd i landet de bor i.³²

Bristen på socialt skydd i kombination med potentiell förlust av uppehållsrätten kan på sikt leda till att de drabbade pensionärerna inte har någon annan utväg än att flytta hem till Sverige. Det innebär en stor personlig kostnad för en redan ekonomiskt utsatt grupp. Hemvändande pensionärer innebär dessutom en ökad belastning på det svenska sjukvårdssystemet och därmed höga vårdkostnader – en kostnad rimligtvis långt högre än utbetalandet av garantipensionen till pensionärer bosatta i andra EU/EES-länder.

Lösningförslag

I utredningen ”Grundpension – några anslutande frågor” (SOU 2020:32) står ”Att personer som har planerat inför pensionen utifrån hittillsvarande tillämpning och personer som redan har garantipension, ska hamna i en situation där de ekonomiska förutsättningarna ändras utan någon möjlighet till framförhållning bedömdes som orimligt”.³³

Den femtonde principen i den europeiska pelaren för sociala rättigheter lyder ”Pensionerade arbetstagare och egenföretagare har rätt till en pension som motsvarar deras avgiftsinbetalningar och som garanterar en tillräcklig inkomst. Kvinnor och män ska ha lika möjligheter att förvärva pensionsrättigheter. Alla äldre har rätt till resurser som garanterar ett värdigt liv.”³⁴

---

³² Europeiska kommissionen, 2017. ”Europeiska pelaren för sociala rättigheter – 20 principer”. [commission.europa.eu. \[https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv\]](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv).

³³ Lundahl, 2020, sid 268. ”Grundpension – några anslutande frågor”. Regeringen.se. [<https://www.regeringen.se/contentassets/b362202c4d1b40d199af22407c7d21fc/Grundpension-nagra-anslutande-fragor.pdf>].

³⁴ Europeiska kommissionen, 2017. ”Europeiska pelaren för sociala rättigheter – 20 principer”. [commission.europa.eu. \[https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv\]](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv).

Mot bakgrund av utredningens slutsats i kombination med den femtonde principen anser Svenskar i Världen att riksdagens beslutet om borttagande av garantipensionen, som togs i riksdagen den 22 juni 2022, är oskäligt.³⁵

Primärt vill Svenskar i Världen att den som beviljas svensk garantipension ska kunna ta med den till ett annat EU-land.

Som en kompromiss föreslås att pensionärer bosatta inom EU/EES som redan hade beviljats garantipension ska få den åter och behålla den livet ut. Det ger dem en skälig möjlighet att fortsätta sina liv utifrån de premisser som var gällande när de blev pensionärer. I gengäld kan det finnas en acceptans att nytillkomna pensionärer i motsvarande situation inte får garantipension.

---

³⁵ Sveriges riksdag, 2022. ”Extra ändringsbudget för 2022 - Vårändringsbudget för 2022 och stöd till Ukraina”. Riksdagen.se. [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/extra-andringsbudget-for-2022--varandringsbudget_H901FiU49#stepBeslut].

November 2023

Behålla det svenska medborgarskapet efter 22 års ålder

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Migrationsverket

Utrikesdepartementet

Problemformulering

Ett barn förvärvar svenskt medborgarskap vid födseln om minst en förälder till barnet är svensk medborgare. En svensk medborgare kan dock under vissa förutsättningar enligt 14 § i medborgarskapslagen förlora sitt medborgarskap när denne fyller 22 år.³⁶

Detta gäller den person som är född utomlands, har två eller fler medborgarskap, aldrig varit bosatt i Sverige och inte bedöms ha tillräcklig samhörighet med landet.³⁷

För att undvika att förlora sitt svenska medborgarskap måste den enskilde ansöka om att få behålla det. Det görs efter 18-årsdagen, men före 22-årsdagen. Enligt Migrationsverket behövs inte en sådan ansökan göras om den enskilde "under någon tid har bott i Sverige eller om man regelbundet har besökt Sverige".³⁸ Efter att ansökan kommit in görs en medborgarskapsutredning.

Lagen skapar problem för unga personer som sedan födseln identifierar sig som svensk trots att de är födda och bor i ett annat land, inte minst då de ofta har ett svenskt pass.

---

³⁶ Sveriges riksdag, u.å. "Lag (2001:82) om svenskt medborgarskap". Riksdagen.se. [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-200182-om-svenskt-medborgarskap_sfs-2001-82].

³⁷ Lagrådsremiss, "Ett medborgarskap som grundas på samhörighet", Erik Ullenhag, 6 februari 2014, sid 10. [<https://www.regeringen.se/contentassets/75a859ac21e04b0f83f6de4325c461c0/ett-medborgarskap-som-grundat-pa-samhorighet/>]

³⁸ Migrationsverket, 2022. "Förlora eller behålla svenskt medborgarskap". Migrationsverket.se. [<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Bli-svensk-medborgare/Forlora-eller-aterfa-medborgarskap/Forlora-eller-behalla-svenskt-medborgarskap.html>].

Många av de berörda familjerna är idag inte medvetna om kravet på att ansöka om att behålla medborgarskapet före 22 års ålder. Det ställs därmed höga krav på unga utlandssvenskars kännedom om svensk medborgarskapslag för att denne ska kunna bibehålla sitt svenska medborgarskap.

Att ansöka om medborgarskap efter 22 års ålder är en lång och komplicerad process, och det tas idag inte i beaktning att personen har varit svensk medborgare tidigare. Ansökan om att bli svensk medborgare kräver bland annat permanent uppehållstillstånd i Sverige i fem år, vilket är svårt att uppfylla för en ung person som under hela sitt liv har bott utomlands.

Anledningen till denna regels existens är att man vill undvika att det svenska medborgarskapet behålls i flera generationer trots att den direkta samhörigheten med Sverige upphört.

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att svenskar som erhållit svenskt medborgarskap vid födseln inte ska behöva ansöka om att behålla medborgarskapet efter 22 års ålder.

Vi ställer oss positiva till de muntliga informationsinsatser som görs i samband vi passförnyelse vid utlandsmyndigheterna. Utöver muntlig information vore det dock önskvärt att informationen även gavs skriftligt. Genom att tidigt informeras om att det svenska medborgarskapet kan gå förlorat får den enskilde möjlighet att ta ställning till om denne vill behålla sitt svenska medborgarskap och hinner också ansöka i tid.

Svenskar i Världen önskar även tydlig information om att ansökan om bibehållandet av medborgarskapet är kopplat till medborgarskapsutredning.

Förlusten av medborgarskapet måste anses utgöra ett allvarligt angrepp i den enskildes rättigheter. Svenska myndigheter behöver därför ta ett större och gemensamt ansvar att informera svenska medborgare om risken att förlora sitt medborgarskap och vilka implikationer det kan medföra.

November 2023

Tillgång till sjukvårdsförsäkring för utlandssvenskar i Thailand

Resolutionsmottagare

EU-nämnden

Socialdepartementet

Utrikesdepartementet

Problemformulering

Många svenskar har bosatt sig i länder utanför EU/EES.³⁹ Många av dem betalar skatt i Sverige, exempelvis SINK/inkomstskatt, fastighetsskatt och kapitalskatt.

I flera länder krävs privat sjukvårdsförsäkring för att ha ekonomiskt skydd vid sjukdom eller olycka. Thailand har en statlig försäkring som gäller för ASEAN-immigranter samt vissa anställda med andra nationaliteter upp till 55 års ålder.

Det finns idag varken socialförsäkringsavtal eller sjukvårdskonvention mellan Sverige och Thailand. Det innebär att bara ett begränsat antal svenskar i Thailand ingår i det thailändska sjukförsäkringssystemet. Det leder till att övriga svenskar måste förlita sig på att arbetsgivaren tillhandahåller en försäkring. Alternativt måste en egen, ofta väldigt kostsam, försäkring tecknas, vilket i synnerhet gäller pensionärer. Denna försäkring kan sägas upp vid första sjukdomsfall.⁴⁰

Pensionärer har svårt att teckna en försäkring på grund av ålder och/eller diagnoser. När behov av akut sjukvård uppstår – som de enligt thailändsk lag har rätt till – kan problem uppstå med att betala sjukhusräkningarna.

---

³⁹ Svenskar i Världens kartläggning, 2022. [https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2022/07/Kartlaggning-2022_Svenskar-i-varlden.pdf]

⁴⁰ Eric Dohlon, Bangkok Insurance Brokers, Phuket. Intervju i Phuket News 2021-10-17.

[https://www.thepuketnews.com/when-insurance-skips-a-beat-81718.php?fbclid=IwAR3zYALNI46GUoXtcOkiILzt0VPjuxOPbtXURZJ_UZZKsjLWZyR2bhVWLIw]

I en rapport skriver Svenskt Näringsliv att EU behöver vara pådrivande för att skapa en helhetssyn på handel, där traditionella frågor om tullar och gränshinder kombineras med processer som underlättar för människors rörlighet.⁴¹

Vidare framhåller Svenskt Näringsliv handelns värde för social hållbarhet och betydelsen för att driva den sociala utvecklingen framåt. Man hänvisar även till International Labour Organizations (ILO) konventioner, där flera av dem handlar om sjukförsäkring för olika grupper av anställda. Även G7-ländernas handelsministrar uppmanade i en kommuniké 2021 alla länder, multilaterala institutioner och företag att ansluta sig till de standarder som anges i ILO:s deklaration om grundläggande rättigheter och principer i arbetslivet.⁴²

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att Sverige bör upprätta ett socialförsäkringsavtal alternativt en sjukvårdskonvention mellan Sverige och Thailand som samordnar de båda ländernas allmänna system om social trygghet. Ett sådant avtal skulle trygga tillvaron för svenska medborgare och deras familjemedlemmar i Thailand och vice versa i Sverige.

Svenskar i Världen föreslår att EU-nämnden lyfter diskussionen med övriga EU-länder för att säkerställa social trygghet för alla EU-medborgare i Thailand.

I samband med förhandlingarna om frihandelsavtal borde alla aspekter av hållbarhet överses. Det inkluderar social hållbarhet och möjligheten att ta del av ett befintligt statligt sjukvårdsförsäkringssystem.

---

⁴¹ Svenskt Näringsliv, september 2020: Svenskt Näringslivs agenda, För en öppen och hållbar världshandel. [https://www.svensktnaringsliv.se/material/rapporter/k8kyv1_svenskt-naringslivs-agenda-for-en-öppen-och-hallbar-varldshandelp_1144215.html/Svenskt+Nringlivs+agenda+fr+en+ppen+och+hllbar+vrlldshandel.pdf]

⁴² Artikel "G7 Trade ministers take major steps on workers' rights", International Trade Union Confederation, hämtad 2021-11-24. [<https://www.ituc-csi.org/g7-trade-ministers-take-major-steps?msdyntrid=tyaAODMTvfiMOarFjbyFEvLG6i-Lz8UTaY03mOnaTqQ&lang=en>],

November 2023

Underlätta för utlandssvenska familjer att flytta till Sverige

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Migrationsverket

Problemformulering

Svenskar som bor utomlands tillsammans med en partner från tredjeland stöter på problem i samband med att familjen vill flytta till Sverige.⁴³

Sedan flyktingkrisen 2015 har Migrationsverkets handläggningstider ökat markant, något som bland annat Justitieombudsmannen har riktat hård kritik mot.⁴⁴ Migrationsverkets egna beräkningar för hur lång tid väntetiden uppgår till varierar beroende på vilket land som den sökande kommer ifrån, om ansökan påbörjas digitalt eller via en blankett och om kompletteringar behövs. Exempelvis, för en person från USA som ansöker via blankett och inte behöver komplettera sitt ärende anger Migrationsverket på sin webbplats att av nyligen avslutade ärenden för motsvarande personer och omständigheter har 75% fått beslut inom 19 månader. Motsvarande beräkning för Storbritannien är 15 månader.⁴⁵

Väntetiden för att genomföra en utredning på en utlandsmyndighet är en del av den totala väntetiden. Om den sökande ska besöka en utlandsmyndighet med lång väntetid kan det därför ta längre tid tills man får ett beslut.⁴⁶

Planering av när man måste sälja sitt hus, säga upp sin anställning, avveckla sitt företag, säga upp skolplats för barnen respektive söka förskole- eller skolplats i Sverige, samt påbörja sökandet av boende och arbete i Sverige, är därmed extremt svårt med tanke på den långa handläggningstiden.

---

⁴³ Se kommentarer i Svenskar i Världens upprop ”Stopp för familjesplittring och orimliga försörjnings- och bostadskrav” [https://www.skrivunder.com/stopp_for_familjesplittring_och_orimliga_forsorjnings_och_bostadskrav_for_utlandssvenskar]

⁴⁴ SVT, 22 januari 2021. ”Hård JO-kritik mot Migrationsverkets handläggningstider” [<https://sverigesradio.se/artikel/hard-jo-kritik-mot-migrationsverkets-handlaggningstider>]

⁴⁵ Migrationsverkets tjänst för att beräkna handläggningstiden. Exemplet gjorda 13 september 2023. [<https://www.migrationsverket.se/Kontakta-oss/Tid-till-beslut.html>]

⁴⁶ Ibid.

Att bostads- och försörjningskravet numera är undantaget för utlandssvenska familjer är något som Svenskar i Världen har arbetat hårt för.⁴⁷ Att kravet slopades i och med de senaste ändringarna i utlänningslagen har dessvärre inte förbättrat situationen.⁴⁸ Bevisföringen avseende ”bosättningsavsikt” utgör nämligen ett minst lika stort hinder eftersom några av de bevis som efterfrågas är just bostad och arbete för den svenska medborgaren.⁴⁹ Bosättningsavsikten får därmed i princip motsvarande konsekvenser som det uttalade bostads- och försörjningskravet hade.

Personer som går igenom eller har fullföljt ansökningsprocessen nämner att handläggningstiderna och de komplexa ansökningskraven skapar irritation och stress i vad som redan är ett stressfyllt flyttmoment.

Lösningsförslag

Att underlätta för utlandssvenska familjer att flytta tillbaka till Sverige borde rimligtvis ligga i Sveriges intresse med tanke på att dessa familjer bidrar med värdefull erfarenhet, nätverk och vidgade vyer. Sverige borde därför göra det attraktivt för svenskar att flytta utomlands och enklare att återvända med sin familj, oavsett vilket land den svenska medborgarens partner kommer ifrån. Därutöver borde Sverige bli bättre på att ta tillvara deras internationella erfarenhet och kompetens.

Svenskar i Världen anser att Migrationsverket måste prioritera situationen med de långa handläggningstiderna.

Vidare anser Svenskar i Världen att Migrationsverket måste förtydliga informationen avseende definitionen av bosättningsavsikten så att den sökande redan från början får tydlig information om att bostad och arbete för den svenska medborgaren är *exempel* på hur man kan visa på en manifesterad avsikt att flytta till Sverige.

Svenskar i Världen ställer sig positiva till att det numera går att komplettera ärendet under hela ansökningsprocessen – med fördel så skyndsamt som möjligt – och önskar att detta tydligt kommuniceras till alla sökanden.

---

⁴⁷ Svenskar i Världens webbplats [<https://www.sviv.se/svenskar-i-varldens-arbete-i-fragan-om-uppehallstillstand-for-medfoljande/>]

⁴⁸ Lag om ändring i utlänningslagen (2005:716). 8 § [<https://svenskforfattningssamling.se/sites/default/files/sfs/2021-07/SFS2021-765.pdf>]

⁴⁹ Migrationsverkets webbplats [<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Flytta-till-nagon-i-Sverige/Flytta-tillbaka-till-Sverige/Svenska-medborgare-som-ska-flytta-tillbaka-till-Sverige-med-familj.html>]

Svenskar i Världen föreslår vidare att Migrationsverket utser en grupp handläggare som fokuserar på dessa ärenden för att på så vis öka sannolikheten att de sökande får rätt information och stöd så att handlägningsprocessen kan effektiviseras.

November 2023

Förnyelse av svenskt körkort för utlandssvenskar

Resolutionsmottagare

EU-nämnden
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Trafikutskottet
Transportstyrelsen

Problemformulering

Den 1 maj 2017 trädde nya lagändringar i körkortslagen i kraft om förnyelse av körkort från utlandet. De tillkom som en konsekvens av EU:s körkortsdirektiv.⁵⁰ Det innebär att förnyelse av svenskt körkort endast är möjligt för den som är permanent bosatt i Sverige eller sedan minst sex månader studerar här.⁵¹ Möjligheten för utskrivna svenskar att förnya sitt svenska körkort är därmed borttagen. Tidigare kunde utlandssvenskar förnya sina svenska körkort vid en utlandsmyndighet alternativt på plats i Sverige.

Enligt det tredje körkortsdirektivet får en stat endast utfärda och förnya körkort för personer boende permanent i landet, eftersom den staten anses ha bäst förutsättningar att bedöma den enskildes förhållanden.⁵²

Problem med att erhålla lokala körkort utomlands kan bland annat uppstå till följd av juridiska och språkliga begränsningar, lokala bestämmelser, samt varierande anställnings- och boendeformer.

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att samtliga svenskar ska ha möjlighet att förnya sitt svenska körkort oavsett i vilket land de bor. De ska även ges möjlighet att förnya det svenska

---

⁵⁰ Lagboken.se [https://www.lagboken.se/Lagboken/start/transport-och-trafik/korkortslag-1998488/d_3427-korkortslag-1998_488]

⁵¹ Transportstyrelsen.se [<https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/korkort/har-korkort/fornya-korkortet/nytt-korkort-fran-utlandet/>]

⁵² Regeringen, 2016. Lagrådsremiss: ”Några körkortsfrågor”, 2016-12-01 [<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagratsremiss/2016/12/nagra-korkortsfragor/>]

körkortet på plats i Sverige trots utskrivning ur folkbokföringen. Svenskar i Världen uppmanar därför Sverige att driva frågan i EU-kommissionen.

I de fall där hemvistlandet kräver ett lokalt körkort får utlandssvensken anpassa sig till det landets regelverk.

November 2023

Förbättrad information inom vården och lägre vårdavgifter

Resolutionsmottagare

Socialdepartementet
Socialförsäkringsutskottet
Socialstyrelsen
Socialutskottet
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Problemformulering

Svenska medborgare avregistrerade från folkbokföringen vittnar om otillräcklig information hos vårdgivare i Sverige. Det visar sig genom bristande kännedom och rutiner om hur dessa patienter ska registreras och administreras, samt vilka patientavgifter som gäller. Avregistrering ur folkbokföringen, samordningsnummer, reservnummer och gallring ur Statens personadressregister, SPAR, är försvårande parametrar.

Utlandssvenskar boendes utanför EU/EES och Schweiz med vilka Sverige saknar konventioner, har möjlighet till planerad vård i Sverige. De behöver dock själva betala hela vårdkostnaden, såvida vården inte söks i samma region som de var folkbokförda i vid utflytt från Sverige. Kostnaden för öppen vård är 6 x högsta slutenvårdavgift och 10 x högsta slutenvårdsavgiften för slutenvård. Detta skiljer sig från akut vård, där utlandssvenskarna betalar samma vårdavgift som bosatta inom regionen⁵³.

Utlandssvenskar är med och bekostar den svenska välfärden då de i viss utsträckning är skatteskyldiga i Sverige. Det rör sig bland annat om fastighetsskatt, inkomstskatt/särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK) och kapitalskatt. Skatteintäkterna kommer samhället till nytta trots att utlandssvenskarna varken bor här stadigvarande, eller nyttjar socialförsäkringssystemet i samma utsträckning som personer boendes i Sverige gör.

---

⁵³ Sveriges Kommuner och Regioner, 2022. "Vård av personer från andra länder". Skr.se. [<https://skr.se/download/18.7a95dc2f1818012627d45bac/1656332424055/SKR-Vard-av-personer-fran-andra-lander.pdf>].

Lösningsförslag

Svenskar i Världen anser att utlandssvenskar ska få tillgång till planerad vård i Sverige till samma avgift som svenskar boendes i landet betalar, oavsett vilken region man befinner sig i.

Ansvariga behöver säkerställa att informationen om utlandssvenskarnas rättigheter, samt fungerande rutiner gällande deras ärenden, förankras hos samtliga instanser inom den svenska sjukvården.

Därutöver bör utlandssvenskarna, i händelse av framtida pandemier, vara en uttalad målgrupp i SKR:s strategi. I ett sådant sammanhang är det viktigt att informationen från SKR och Folkhälsomyndigheten är enhetlig, och inte skiljer sig åt mellan regionerna.

November 2023

Vilande SGI vid utflytt

Resolutionsmottagare

Försäkringskassan

Socialdepartementet

Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

Det råder i dag en skillnad rörande rättigheter i socialförsäkringssystemet bland utlandssvenskar. Skillnaden består i hur den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) faller ut beroende på vilken arbetsgivare den enskilde har, samt i vilket land man arbetar. Problemen är i huvudsak koncentrerade till de som arbetar i länder utanför EU/EES/Schweiz. I normalfallet nollställs SGI:n när en svensk medborgare flyttar utomlands.

Det finns dock vissa grupper som har undantag från denna regel; det är personer som sänts ut av en statlig arbetsgivare, samt biståndsarbetare. Dessa kategorier har separata skyddsregler som innebär att de även vid längre utlandsvistelser har en aktiv eller en vilande SGI, det vill säga SGI:n nollställs inte och gäller fullt ut vid återkomst till Sverige. Detta regelverk gäller däremot inte för den som är utsänd av en privat arbetsgivare – där nollställs SGI:n efter tre månader.

Särskilt tydligt blir det för en medföljande som kan behöva pausa sitt yrkesliv under en längre utlandsvistelse. Medföljande förlorar sin SGI efter tre månader och behöver återvända till Sverige inom ett år för att behålla hela sitt försäkringsskydd.

De som är utsända av privata företag, samt deras medföljande familjemedlemmar, omfattas oftast inte av skyddsreglerna, särskilt inte vid arbete utanför EU/EES/Schweiz. Det är en situation som skapar osäkerhet såväl inför, under och efter en längre utlandsvistelse på grund av anställningsförhållanden och familjesituation.

De stora skillnader som finns mellan statlig och privat anställning är inte rimlig.

I SOU 2017:5 föreslogs vissa förbättringar som inte trätt i kraft.⁵⁴ Ett ytterligare betänkande, SOU 2023:30, blev klar i juni 2023.⁵⁵ Svenskar i Världen har påtalat problemet med socialförsäkringsutskottets ordförande och vice ordförande i två separata möten under februari 2023, för att säkerställa att samtliga utlandssvenskars behov lyfts in i utredningen.

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att de särskilda skyddsreglerna för att omfattas av social trygghet, liksom det särskilda efterskyddet, bör omfatta privat liksom offentligt anställda, inklusive deras anhöriga. Detta lyfts även fram i betänkandet SOU 2023:30.⁵⁶

Det skulle innebära att dessa grupper, liksom biståndsarbetare, får sin SGI fastställd när man åter etablerar sig i Sverige. SGI:n bör motsvara den nivå personen hade före utlandsflytten.

---

⁵⁴ Regeringskansliet, 2017. "Svensk social trygghet i en globaliserad värld". Regeringen.se. [<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/02/sou-201705/>].

⁵⁵ Regeringskansliet, 2023. "Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst". [https://www.regeringen.se/contentassets/0a34584571e248bc99473d1a9f13298b/sou-2023_30_pdf_a_webb.pdf]

⁵⁶ Ibid.

November 2023

Undanröj resebegränsningar för barn med dubbelt medborgarskap

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitiekonseljen

Migrationsverket

Problemformulering

Att inneha två eller fler medborgarskap kan ge upphov till problem, inte minst om det svenska medborgarskapet inte erkänns av det andra landet/de andra länderna. Kina är ett av de länder som inte godtar dubbelt medborgarskap.⁵⁷ Undantag görs inofficiellt för minderåriga barn under 18 års ålder.

I praktiken innebär det att de kinesiska myndigheterna kan begränsa möjligheten för den svenska medborgaren att resa ut ur Kina och till Sverige. Resebegränsningarna behöver inte enbart uppstå i en krissituation, utan även i samband med en "vanlig" resa till Sverige.^{58 59 60}

Barn som är födda i Kina och har en kinesisk och en utländsk förälder klassificeras av kinesiska staten som "kineser med nationalitetskonflikt".⁶¹ I och med att det blir allt vanligare att kineser bildar familj med en icke-kinesisk medborgare har Kina skapat en möjlighet för dessa barn att resa ut ur landet med sitt icke-kinesiska pass givet att man gör en

---

⁵⁷ National Immigration Administration [<https://en.nia.gov.cn/n162/n222/c421/content.html>]

⁵⁸ RNZ, artikel från 20230803 "Navigating China's dual citizenship ban" [<https://www.rnz.co.nz/news/chinese/495129/navigating-china-s-dual-citizenship-ban>]

⁵⁹ Reddit.com, 2015 "Need help, China is not allowing my baby leave China so we can visit family." [https://www.reddit.com/r/China/comments/4a6wm7/need_help_china_is_not_allowing_my_baby_leave/?rdt=53204]

⁶⁰ Reddit.com, 2022. "How to exit China / enter USA for mixed USA/Chinese child." [https://www.reddit.com/r/chinalife/comments/10k1nnj/how_to_exit_china_enter_usa_for_mixed_usachinese/]

⁶¹ Smart Shanghai. [<https://www.smartshanghai.com/articles/travel-and-sightseeing/how-to-get-an-entry-exit-permit-for-your-kid>]

ansökan för att få ett speciellt resedokument, en s.k. entry-exit- permit hos The Public Security Bureau i Kina.^{62 63} Detta fungerar tills barnet är 18 år.

Ett barn som är mantalsskrivet i Kina, dvs har s.k. Hukou, får id-kort med personnummer, vilket underlättar i det dagliga livet, och de har rätt till ett kinesisk pass. Med ett kinesiskt pass kan barnet resa utan någon speciell ansökan till länder som inte kräver visum av kinesiska medborgare, exempelvis Thailand och Förenade Arabemiraten, men också till länder där det krävs visum för kinesiska medborgare, exempelvis Sverige.

Numera finns det en grupp barn i Kina med både svenskt och kinesiskt medborgarskap och dubbla pass som inte lagligt kan resa direkt till andra Schengenländer. De kan inte använda sig av det kinesiska passet eftersom Sverige inte utfärdar visum till egna medborgare, och de kan inte heller använda det svenska passet eftersom Kina inte längre utfärdar "entry-exit-permit" till barn som är mantalsskrivna i Kina och har tagit ut ett kinesiskt pass.

Enligt uppgifter till Svenskar i Världen från svensk-kinesiska familjer bosatta i Kina är det svårt att säga upp ett kinesiskt medborgarskap för barn när barnet blivit mantalsskrivet i Kina.

Lösningsförslag

Rätten för svenska medborgare att resa in i Sverige är en grundlagsskyddad rättighet genom bestämmelsen i 2 kap. 7 § regeringsformen.⁶⁴ Rätten skyddas också av artikel 3 i det fjärde tilläggsprotokollet till Europakonventionen: rätten att resa in i medborgarskapslandet är absolut och utan undantag.⁶⁵

Sverige bör därför skyndsamt ta fram en lösning för att hjälpa svenska medborgare med dubbelt medborgarskap att resa från bosättningslandet till Sverige. Lösningen måste även vara applicerbar för den som är svensk medborgare men som aldrig har bott i Sverige.

---

⁶² Chodorow Law Offices [<https://lawandborder.com/u-s-consulate-shenyang-pro-forma-visas-dual-nationals/>]

⁶³ China.org [<http://www.china.org.cn/english/government/130485.htm>]

⁶⁴ "Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform". [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kungorelse-1974152-om-beslutad-ny-regeringsform_sfs-1974-152#K2]

⁶⁵ European Court of Human Rights, u.å. "Europeiska Konventionen – Om skydd för de mänskliga rättigheterna". Echr.coe.int. [https://www.echr.coe.int/documents/convention_swe.pdf].

USA löser problemet genom att utfärda ett så kallat "Proforma Visa" till sina medborgare i deras kinesiska pass så att de enkelt kan lämna Kina, trots att visum i vanliga fall inte utfärdas till dem.^{66 67}

Svenskar i Världen uppmanar berörda resolutionsmottagare att ta fram en motsvarande lösning för svenska medborgare med dubbla medborgarskap.

---

⁶⁶ Lawandborder.com, "U.S. Consulate in Shenyang on Pro Forma Visas for Dual Nationals"
[<https://lawandborder.com/u-s-consulate-shenyang-pro-forma-visas-dual-nationals/>]

⁶⁷ Quora.com. [<https://www.quora.com/How-can-a-dual-American-Chinese-citizen-keep-living-in-China-yet-travel-freely-to-the-US-without-issues>
<https://ecommons.cornell.edu/items/052cffd3-bd34-43b0-8b24-a8983c5ac435>]

November 2023

Sänkning av SINK

Resolutionsmottagare

Finansdepartementet
Skatteutskottet

Problemformulering

Mellan åren 2014–2017 låg den Särskilda inkomstkatten för utomlands bosatta (SINK) på 20 procent för att 2018 återigen höjas till 25 procent.

Den höjda procentsatsen är särskilt kännbar för pensionärer, inte minst för de pensionärer som dessutom har blivit av med sin garantipension sedan årsskiftet 2022/23.⁶⁸

De som beskattas enligt SINK har begränsade möjligheter att ta del av det svenska socialförsäkringssystemet och kan bara i undantagsfall göra avdrag.

Ulf Kristersson (M) sa i en kampanjvideo inför riksdagsvalet 2022, riktad till utlandssvenskar, att Moderaterna avser sänka procentsatsen för SINK.⁶⁹

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att SINK återigen bör sänkas till 20 procent. Om fler utlandssvenskar väljer att beskattas utifrån SINK skulle dessutom administrationen för Skatteverkets handläggare minska.

Svenskar i Världen anser vidare att regeringen bör tillsätta en utredning för att undersöka möjligheten att införa en differentierad SINK för svenska medborgare bosatta utanför EU/EES då dessa inte kan ta del av flertalet förmåner inom socialförsäkringssystemet som de inom EU/EES kan göra.

---

⁶⁸ Pensionsmyndigheten, 2022. ”Bosatta utanför Sverige får inte längre garantipension”. Pensionsmyndigheten.se. [<https://www.pensionsmyndigheten.se/nyheter-och-press/pressrum/bosatta-utanfor-sverige-far-inte-langre-garantipension/>].

⁶⁹ Expressen, 2022. ”M:s reklamdrag – raggar röster med personliga videohälsningar”. Expressen.se. [<https://www.expressen.se/tv/nyheter/ms-reklamdrag-raggar-roster-med-personliga-videohalsningar-/>].